Maastricht in Beeld

De Sint-Theresiakerk
Opus 9, Philzuid

50.2

oktober 2023

De Sint-Theresiakerk
Opus 9, Philzuid

Over de Sint-Theresiakerk in Maastricht moeten twee verhalen verteld worden. Een over het gebouw met de religieuze bestemming: de kerk. En een over de nieuwe extra functie: de thuisbasis en repetitieruimte van philharmonie zuidnederland. De thuisbasis heet Opus 9, philharmonie zuidnederland heet nu Philzuid.

De kerk is gewijd aan Theresia van Lisieux. Ze trad als vijftienjarige in in een kloosterorde in Lisieux in Normandië. Op 24-jarige leeftijd overleed ze, in 1925 werd ze heilig verklaard, vrij kort voor de bouw van deze kerk. Ze is patroonheilige van missionarissen en het missiewerk. De kerk werd een parochiekerk voor de nieuwe wijk Biesland, maar ook voor een deel van de Lambertusparochie en die van Petrus en Paulus in Wolder. Het werd daarmee een van de grotere parochies van Maastricht.

Deel 1 gaat over de geschiedenis van de kerk, dit deel over Opus 9 en Philzuid.

Adres: Theresiaplein 8
Wikipedia: wikipedia.org/wiki/Sint-Theresiakerk_(Maastricht)
Philzuid: https://philzuid.nl/nl/

Alle parochies in Maastricht hebben te maken met leegloop, steeds minder mensen die de kerk bezoeken en bijdragen. Een parochie moet de financiële lasten van de kerk zelf dragen. Steeds minder parochies kunnen dat, steeds vaker sluiten kerken, krijgen een andere bestemming of worden gesloopt.

Dit kerkbestuur stond voor prangende vragen. Eigenlijk was het einde van de kerk al in zicht in 2021. Tegelijk was bekend dat Philzuid een nieuwe lokatie nodig had voor oefenruimte, kantoren, de muziekbibliotheek en opslag.

Philzuid had namelijk een oefenruimte in de grote zaal van het Theater aan het Vrijthof. Maar op het moment dat het orkest daar repeteerde, konden er geen theatervoorstellingen gehouden worden. Dat gebeurde tussen 120 en 150 avonden per jaar. Ook wilde men het theater verbouwen waardoor er niet gerepeteerd kon worden. Dus moest het orkest op zoek naar een nieuwe lokatie.

En toen vielen er wat noten op de goede plek...

Het gevolg is dat de kerk nog steeds een religieuze functie heeft in de dagkapel, de noordelijke zijkapel. En tijdens feest- en hoogtijdagen of uitvaarten in de hele kerk. Het schip en de ruimtes van de onderkerk konden worden gebruikt door Philzuid. Maar er moest wel nogal wat aangepast worden wegens eisen aan bijvoorbeeld de akoestiek, ruimtes voor opslag, verblijf, kantoor, kleedkamers, bibliotheek etc.

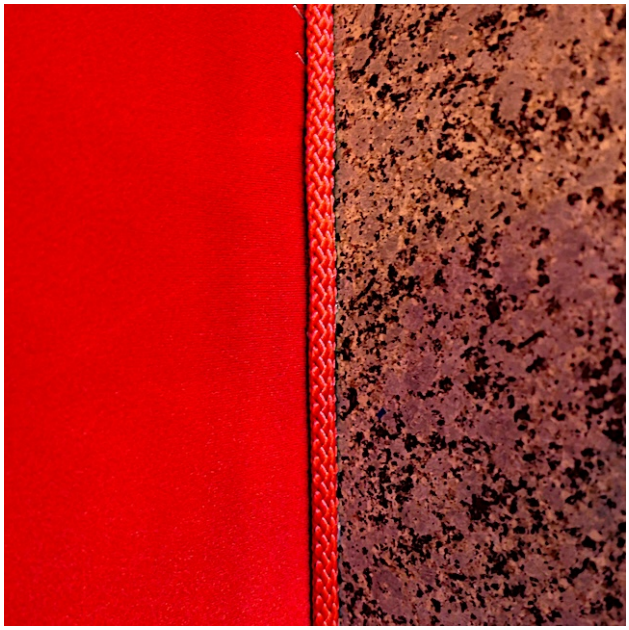

Het is bekend dat kerken nogal galmen, de akoestiek is vaak onvoldoende omdat men harde materialen voor vloer, wanden en gewelf gebruikte. Hier was de nagalm ongeveer vier seconden, terwijl men minder dan twee seconden wilde. Er waren dus aanpassingen nodig. De weerkaatsing van de vloer voorkomen door er een podium op te leggen. Van hout, dat dempt. Aan het plafond hangen panelen. Langs de muren staan geluidsabsorberende schotten en wanden. Het zijn de stukken in rode kleur. Daar waar schot en muur elkaar raken, heeft men voor een net biesje gezorgd. Daarmee zijn wel delen van de kerk niet meer toegankelijk voor publiek. De zijbeuken zijn afgezet, de ruimtes worden gebruikt als berging. En rond het koor staan schotten die zo mooi het werkterrein van het orkest afbakenen. Daarnaast heeft men moeten zorgen dat buurtbewoners geen last zouden hebben, er moesten geluidslekken worden gedicht. En binnenkomend verkeersgeluid van de Tongerseweg is sterk verminderd.

In 1883 werd in Maastricht het Maastrichts Stedelijk Orkest opgericht, het MSO. In 1955 ging het orkest van de gemeente over naar de provincie en werd de naam veranderd in LSO, het Limburgs Symfonie Orkest. Het LSO gaf meer dan honderd optredens per seizoen en trok zo'n 75.000 bezoekers per jaar.

In 2013 moest het LSO fuseren wegens bezuinigingen. De andere partner was het Brabants Orkest. Beiden gingen verder onder de naam philharmonie zuidnederland. En sinds 2023 is Philzuid de nieuwe naam van het orkest. Het is een professioneel orkest – de orkestleden zijn beroeps – van de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Naast de Maastrichtse lokatie gebruikt men ook een deel van het Muziekgebouw in Eindhoven.

Philzuid maakt muziek, men geeft concerten. Soms in kleine bezetting van minder dan 60 musici, soms in middelgrote bezetting of groot, met meer dan 90. Daarnaast heeft men veel aandacht voor educatie: men maakt educatieve programma's voor primair, voortgezet en hoger onderwijs. Daar ligt immers de toekomst van het orkest: maak jeugd enthousiast.

Philzuid maakt muziek voor publiek. Men doet er alles aan om zichzelf over het voetlicht te tillen en dat moet ook. Een van de activiteiten was PhilSurround: een concert waarbij het publiek tussen de orkestleden zit. Ik verzeker je dat dat een overweldigende ervaring is: terwijl je luistert kun je zien hoe de muziek gemaakt wordt; je zit er immers middenin. De dirigent heeft een afstandbediening, z'n baton; voor hem is het orkest één groot instrument met onzichtbare knoppen en schuiven.

De baton gaat omhoog, de muziek begint. Klanken buitelen van links, tuimelen van rechts, golven voorbij, besluipen je van achteren, zwellen aan en doven uit. Ze gaan daar waar ze horen: de zware naar beneden, de lichte omhoog. Het dondert, het fluistert, het streelt, het krast, het kromt zich via je oren rond je ziel en trekt daar aan alle registers van emoties die het maar kan vinden. Je voelt de trillingen in je lichaam, *Hertz zu Herz*. Je ziet de concentratie van de musici. Ze communiceren met hun instrument en met hun ogen. En je ziet hun voldane blik na een moeilijke passage. Muziek in 3D, wat een belevenis. Als het afgelopen is, blijft er iets hangen waar je geen naam voor vindt.

OPUS 9

Maastricht kent een rijke en gevarieerde muziektraditie: fanfares, harmonieën, brassbands, sambabands, *zaate hermeniekes*, de Mastreechter Staar, André Rieu, de carillonconcerten, Jeker Jazz, verschillende muziekscholen, Musica Sacra, kleinere initiatieven in de Sint-Janskerk of de Lutherse Kerk, de Muziekgieterij, studenten van het Conservatorium die her en der optreden, er zijn er vast nog meer. Ga luisteren, verleg je smaak.

Maastricht in Beeld
kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht.
De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele:
https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom 6.14
Opmaak: Apple Pages 11.1
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele